

Το κλίμα, στα χέρια... των πετρελαιάδων

Του Αλέξη Λιοσάτου

Από τις 30/11 έως τις 12/12 πραγματοποιήθηκε η ετήσια Σύνοδος του ΟΗΕ για το κλίμα (COP28) στο Ντουμπάι. Με τις μέχρι τώρα πληροφορίες, αλλά και από την έως τώρα εμπειρία παρόμοιων Συνόδων, δεν έχουμε να περιμένουμε οποιαδήποτε θετική προοπτική για το κλίμα. Πώς να βγει κάτι θετικό από μια σύνοδο στην οποία τους διαδρόμους «οργίασαν» 2.400 (!) λομπίστες ορυκτών καυσίμων και της οποία προήδρευε ο σουλτάνος αλ-Τζαμπέρ, διευθύνων σύμβουλος της κρατικής πετρελαϊκής εταιρείας;!

Εντελώς αναμενόμενα, όταν στο «παιχνίδι» κυριαρχούν, από τη μια, οι χρηματο-οικονομικοί κολοσσοί και οι πολυεθνικές των «πράσινων» μπίζνες και από την άλλη κρατικές εταιρείες, πολυεθνικές και λομπίστες των ορυκτών καυσίμων, είναι εκ των πραγμάτων υπονομευμένες. Επιπλέον, όταν κάθε ισχυρή ιμπεριαλιστική χώρα χώρα υπερασπίζεται τα δικά της συμφέροντα, άρα τις δικές της εταιρείες, και όχι κάποιο (ανούσιο, αφού δεν μεταφράζεται σε καπιταλιστικά κέρδη) «κοινό καλό για το μέλλον του πλανήτη», τι άλλο μπορεί να περιμένει κανείς από υποκριτικές διακηρύξεις;

Για παράδειγμα στη φετινή Σύνοδο προέδρευσε ο σουλτάνος Αχμέντ αλ-Τζαμπέρ, υπουργός Βιομηχανίας του εμιράτου και διευθύνων σύμβουλος της Εθνικής Εταιρείας Πετρελαίου του Άμπου Ντάμπι (ADNOC). Μπροστά επίσης στην πίεση του ισχυρού πετρελαϊκού λόμπι, οι πολιτικές ηγεσίες σε ΗΠΑ και Ευρώπη οπισθοχωρούν διαρκώς από τους στόχους της «πράσινης» μετάβασης που οι ίδιοι είχαν θέσει.

Ο γ.γ. του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες έχει απομείνει μόνος από τον διεθνή επίσημο τομέα να κρούει τον κώδωνα του κινδύνου,

επισημαίνοντας ότι πρέπει να ληφθούν άμεσα μέτρα, αν δεν θέλουμε να ζήσουμε τα επόμενα χρόνια μια κλιματική κόλαση. Ο ίδιος μάλιστα (και όχι κάποιος «ψεκασμένος μπολσεβίκος») είχε δηλώσει πως πρέπει «να ξεριζώσουμε τη δηλητηριασμένη ρίζα της κλιματικής κρίσης: τα ορυκτά καύσιμα» και να πάψει να χρησιμοποιείται η πράσινη ενέργεια σαν φερετζές/πράσινο ξέπλυμα.

«Κλιματική κόλαση»

Το 2023 η μέση επιφανειακή θερμοκρασία της ατμόσφαιρας έφτασε τον 1,4 βαθμό Κελσίου πάνω από τη μέση της προβιομηχανικής εποχής, αποδεικνύοντας ότι η κλιματική κρίση επιταχύνεται πέρα και από τα απαισιόδοξα σενάρια. Ακόμα χειρότερα, ήρθε να προστεθεί και η πρόσφατη εφιαλτική πρόβλεψη του Περιβαλλοντικού Προγράμματος του ΟΗΕ (UNEP) ότι ο πλανήτης μας βρίσκεται πλέον σε τροχιά για αύξηση θερμοκρασίας ακόμα και κατά 3 βαθμούς Κελσίου μέχρι το τέλος του αιώνα που διανύουμε. Γι' αυτό ακριβώς τα ακραία καιρικά φαινόμενα γίνονται διαρκώς πιο συχνά, πιο βίαια και πιο καταστρεπτικά, όπως ζήσαμε και στην Ελλάδα πρόσφατα.

Και όμως, το 2023, όπως και το 2022, η βιομηχανία των εξορύξεων πάτησε γκάζι. Σύμφωνα με τα στοιχεία της GOGEL (Global Oil and Gas Exit List):

- Από το 2021 οι εταιρείες εξόρυξης έχουν δαπανήσει 170 δισ. δολάρια για την αξιοποίηση νέων κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου.
- Το 96% των 700 εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην εξερεύνηση και ανάπτυξη νέων κοιτασμάτων συνεχίζουν σε ρυθμούς *business as usual*.
- Πάνω από 1.000 εταιρείες σχεδιάζουν νέους αγωγούς φυσικού αερίου, σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με φυσικό αέριο ή θερματικούς σταθμούς εξαγωγής υγροποιημένου φυσικού αερίου.

Επιπλέον, οι στόχοι που τίθενται σε αυτές τις Συνόδους

απαιτούν τεράστιες δαπάνες, που ο ιδιωτικός τομέας δεν μπορεί και δεν θέλει να αναλάβει – ο δικός του ρυθμός «πράσινης μετάβασης» καθορίζεται από τις δυνατότητες επένδυσης και το ύψος της κερδοφορίας. Οι κρατικές π.χ. «πράσινες» επιδοτήσεις στις ΗΠΑ δεν λογοδοτούν σε ένα διεθνές σχέδιο ανάσχεσης της κλιματικής κρίσης αλλά σε ένα σχέδιο στήριξης των αμερικανικών βιομηχανιών. Η Ε.Ε., καθηλωμένη στη «δημοσιονομική πειθαρχία», αδυνατεί να κάνει ακόμη κι αυτό, έστω για να προστατεύσει την ευρωπαϊκή βιομηχανία στον διεθνή ανταγωνισμό. Όσο για την Κίνα, την Ινδία, τη Ρωσία κ.λπ., από τους μεγαλύτερους ρυπαντές διεθνώς, αυτοεξαιρούνται από οποιαδήποτε ουσιαστική δέσμευση.

Ένα άλλο διαχρονικό πρόβλημα αυτών των Συνόδων είναι η άρνηση των ισχυρότερων χωρών (που ευθύνονται και για τη συντριπτική πλειονότητα των ιστορικών εκπομπών άνθρακα) να υποστηρίξουν μια ισχυρή δέσμευση για περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη αλλά και να στηρίξουν σθεναρά οικονομικά τις φτωχότερες χώρες για τη λήψη μέτρων για το κλίμα, με τα ποσά που συμφωνούνται να είναι πάντα πολύ πίσω από τις ανάγκες, να δίνονται καθυστερημένα και επιπλέον να δίνονται με τη μορφή δανείων (με δυσβάσταχτους όρους από την Παγκόσμια Τράπεζα και αυξάνοντας το δημόσιο χρέος των φτωχών χωρών) και όχι με τη μορφή αποζημιώσεων.

Οι πετρελαιάδες «στο τιμόνι»

Μόνο οι συμβολισμοί της φετινής Συνόδου αρκούσαν για να εξασφαλίσουν μια ακόμα αποτυχημένη Σύνοδο. Οι καπιταλιστές δεν κράτησαν ούτε τα προσχήματα, κι αυτό όχι μόνο λόγω της επιλογής του προεδρεύοντος σουλτάνου αλλά και λόγω της επιλογής της χώρας διεξαγωγής: αν και η καύση των ορυκτών καυσίμων θεωρείται ο βασικός ένοχος για την κλιματική αλλαγή, η φετινή σύνοδος κορυφής διεξήχθη στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (ΗΑΕ), ένα από τα 10 κορυφαία πετρελαιοπαραγωγικά κράτη στον κόσμο. Τα ΗΑΕ έχουν τεράστιο κατά κεφαλήν αποτύπωμα άνθρακα, το 4ο μεγαλύτερο στον κόσμο πίσω από το Κατάρ, το Μπαχρέιν και

το Κουβέιτ. Σύμφωνα με την Υπηρεσία Ενεργειακών Πληροφοριών των ΗΠΑ, είναι ο έβδομος μεγαλύτερος παραγωγός πετρελαίου στον κόσμο, με έσοδα από εξαγωγές που ξεπερνούν τα 70 δισεκατομμύρια δολάρια. Επιπλέον, τα ΗΑΕ έχουν τα τρία μεγαλύτερα σχέδια επέκτασης για εξορύξεις πετρελαίου και φυσικού αερίου στον κόσμο.

Είναι ενδεικτικό ότι μόνο οι εκπομπές οι οποίες καταστρέφουν το κλίμα που θα παραχθούν από την εταιρεία πετρελαίου του προέδρου της COP28 μέσα στα επόμενα έξι χρόνια, θα χρειάζονταν 343 χρόνια για να «εξουδετερωθούν» από την πλανητική χλωρίδα, σύμφωνα με ανάλυση της Global Witness. Μια πλανητική χλωρίδα που βεβαίως ολοένα και συρρικνώνεται λόγω α) των ακραίων καιρικών συνθηκών τις οποίες τα ίδια συμφέροντα γέννησαν, β) της νεοφιλελεύθερης μη προστασίας των δασών και γ) των πάσης φύσεως βιομηχανιών που εμπλέκονται στη συρρίκνωση, αποψίλωση και καταπάτηση δασικών εκτάσεων: βιομηχανίες εξορύξεων, τσιμέντου, «πράσινης ενέργειας» (!), τουρισμού και ψυχαγωγίας κοκ.

Σημειώνεται ότι η COP26 στη Γλασκόβη είχε παρόντες 500 λομπίστες ορυκτών καυσίμων και στην COP στην Αίγυπτο η παρουσία τους σημείωσε αύξηση 25%. Με λίγα λόγια και η φετινή Σύνοδος ήταν εξαρχής καταδικασμένη.

Το «πλεονέκτημα» των Εμιράτων: η απολυταρχία!

Τα Εμιράτα όμως διαθέτουν κι ένα πλεονέκτημα που πιθανώς συνέβαλε στην επιλογή τους ως χώρα: μια χώρα με μηδαμινά δημοκρατικά δικαιώματα, όπου οι διαφωνίες ποινικοποιούνται και οι ακτιβιστές συχνά συλλαμβάνονται. Μια χώρα που δεν «βαρύνεται με το μειονέκτημα» να μπορούν να γίνουν διαδηλώσεις ώστε να απαιτηθούν πραγματικά μέτρα προστασίας για το κλίμα (και προφανώς σε βάρος συμφερόντων επιχειρήσεων όπως οι εξορυκτικές...) και για να ακουστούν οι απόψεις αυτών που πλήττονται περισσότερο.

Λαμβάνοντας υπόψη το αυτοκαταστροφικό έλλειμμα πολιτικής βούλησης (που οφείλεται διεθνώς στα συμφέροντα των μεγαλύτερων ρυπαντών του περιβάλλοντος), η υπερθέρμανση του πλανήτη μπορεί να καταστήσει μέσα στον αιώνα που διανύουμε (και όχι στο μακρινό μέλλον!) μεγάλες εκτάσεις της Γης αβίωτες ουσιαστικά για τον άνθρωπο.

Στρουθοκαμηλίζοντας, ωστόσο, οι κυβερνήσεις του κόσμου εξακολουθούν να διοχετεύουν στην ατμόσφαιρα αέρια του θερμοκηπίου σε επίπεδα-ρεκόρ, με τις εκπομπές αντί να μειώνονται να αυξάνονται κιόλας κατά 1,2% από το 2021 ως το 2022, αύξηση που αποδίδεται κυρίως στη συνεχιζόμενη χρήση ορυκτών καυσίμων και τη βιομηχανική δραστηριότητα.

Όπως επισημαίνει το UNEP, για να μην ξεπεραστεί το διεθνώς συμφωνημένο όριο του 1,5 °C, χρειάζεται να μειωθούν κατά 22 δισεκατομμύρια τόνους διοξειδίου του άνθρακα οι προβλεπόμενες εκπομπές το 2030. Αυτό αποτελεί το 42% των παγκόσμιων εκπομπών και ισοδυναμεί με την παραγωγή των πέντε χειρότερων ρυπαντών του κόσμου: Κίνας, Ηνωμένων Πολιτειών, Ινδίας, Ρωσίας και Ιαπωνίας. Διαπιστώνει ωστόσο ότι καμία από τις πλούσιες χώρες της G20, που παράγουν από κοινού περίπου το 80% του διοξειδίου του άνθρακα παγκοσμίως, δεν μειώνει τις εκπομπές με ρυθμό που να συνάδει με τους στόχους που έχουν θέσει. Αλλά ακόμη και αν -ως εκ θαύματος- τηρούνταν οι δεσμεύσεις, φαίνεται αναπόφευκτη η άνοδος της θερμοκρασίας του πλανήτη περίπου 2,5 βαθμών έως το 2100.

Συνοψίζοντας, οι καπιταλιστές και οι κυβερνήσεις τους τα επόμενα χρόνια, πέρα από φτώχεια, ανεργία, φασισμό και πόλεμο, μας επιφυλάσσουν μαζικές καταστροφές, εκατόμβες νεκρών και μεγάλα κύματα εσωτερικής κι εξωτερικής μετανάστευσης, «πακέτο» με την καταστροφή της χλωρίδας και της πανίδας του πλανήτη. Χάρη στην «κινητήρια δύναμη του κέρδους» καθίστανται παντελώς ανίκανοι να διορθώσουν το πρόβλημα που οι ίδιοι δημιούργησαν, ένα πρόβλημα που θα πλήξει (και πλήττει ήδη) τα φτωχότερα κράτη και τους φτωχότερους ανθρώπους σε κάθε χώρα. Συνεπώς το σύνθημα «Σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα» αποκτά άλλη μία, την

κλιματική διάσταση. Ακόμα κι αν ο Γ' Παγκόσμιος Πόλεμος (στο πιο αισιόδοξο σενάριο) καθυστερήσει για δεκαετίες, θα τον προλάβει μια ανείπωτη καταστροφή που θα οφείλεται στην κλιματική αλλαγή. Οπότε η πάλη για την ανατροπή του καπιταλισμού είναι καθήκον που αφορά τις αμέσως επόμενες λίγες δεκαετίες, για να σώσουμε την ανθρωπότητα και τον πλανήτη από ανείπωτες καταστροφές, οποιοδήποτε σενάριο κι αν διαλέξει κάποιος/κάποια...

Πηγή:

https://www.efsyn.gr/themata/thema-tis-efsyn/412905_oi-petrelaiades-kratoyn-gera-ton-elegcho-sto-klima